

Csath Magdolna

**A GDP hiányosságai a gazdasági teljesítmény
mérésében**

**Fenntartható GDP – A fenntartható fejlődés
mérésnek szükségessége**

**61. Közgazdász-vándorgyűlés
2023. szeptember 21-22.**

Eger

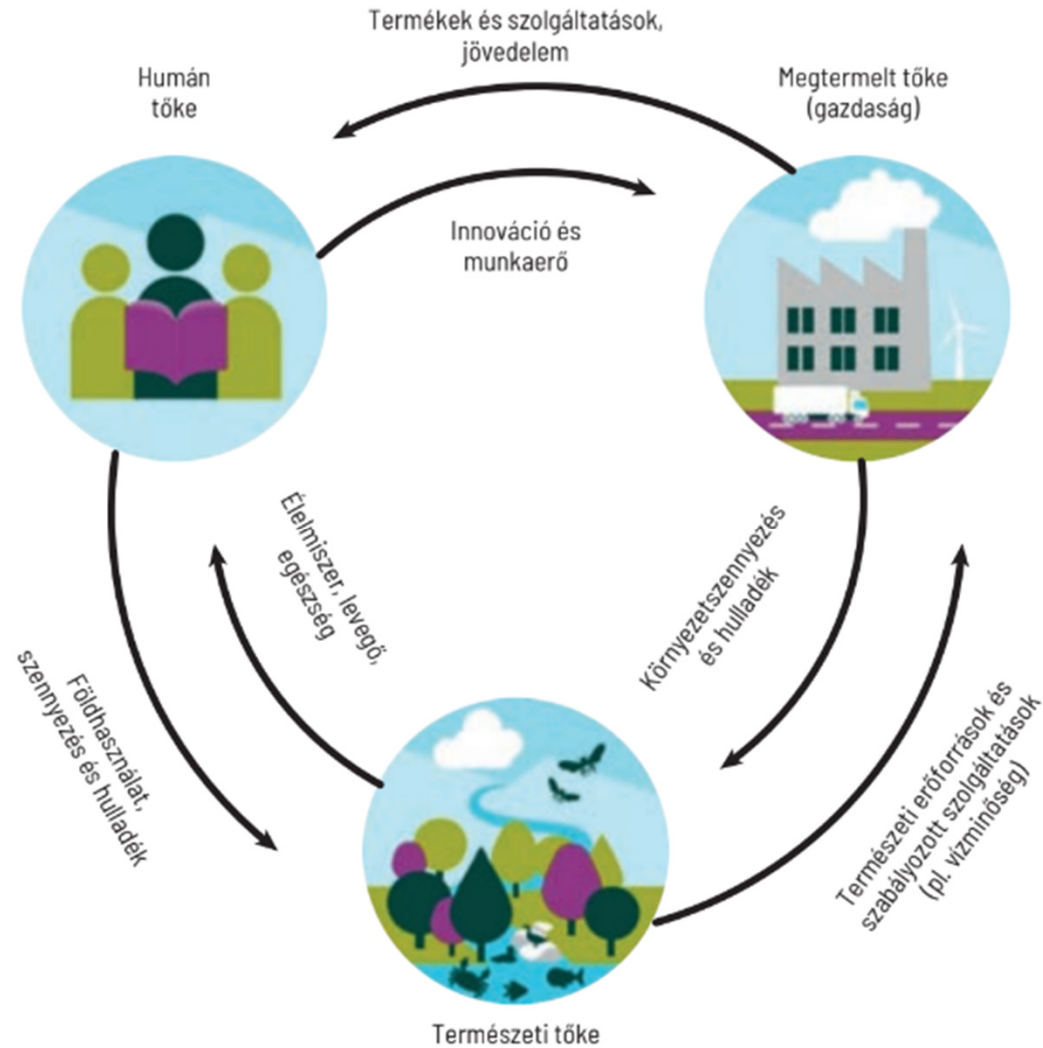
„Minden bonyolult problémának van egy egyszerű megoldása, ami biztosan nem jó.”

(G.B. Shaw)

A gazdaság bonyolult rendszer

A GDP alapvetően folyamatmutatókra (flows) támaszkodik (fizikai tőke befektetés, fogyasztás), és nem foglalkozik a növekedés többi nemzeti vagyonelemre (stock: természeti, humán vagyon értéke) gyakorolt hatásaival.

Társadalmi-gazdasági rendszer

Forrás:
Dasgupta, 2021

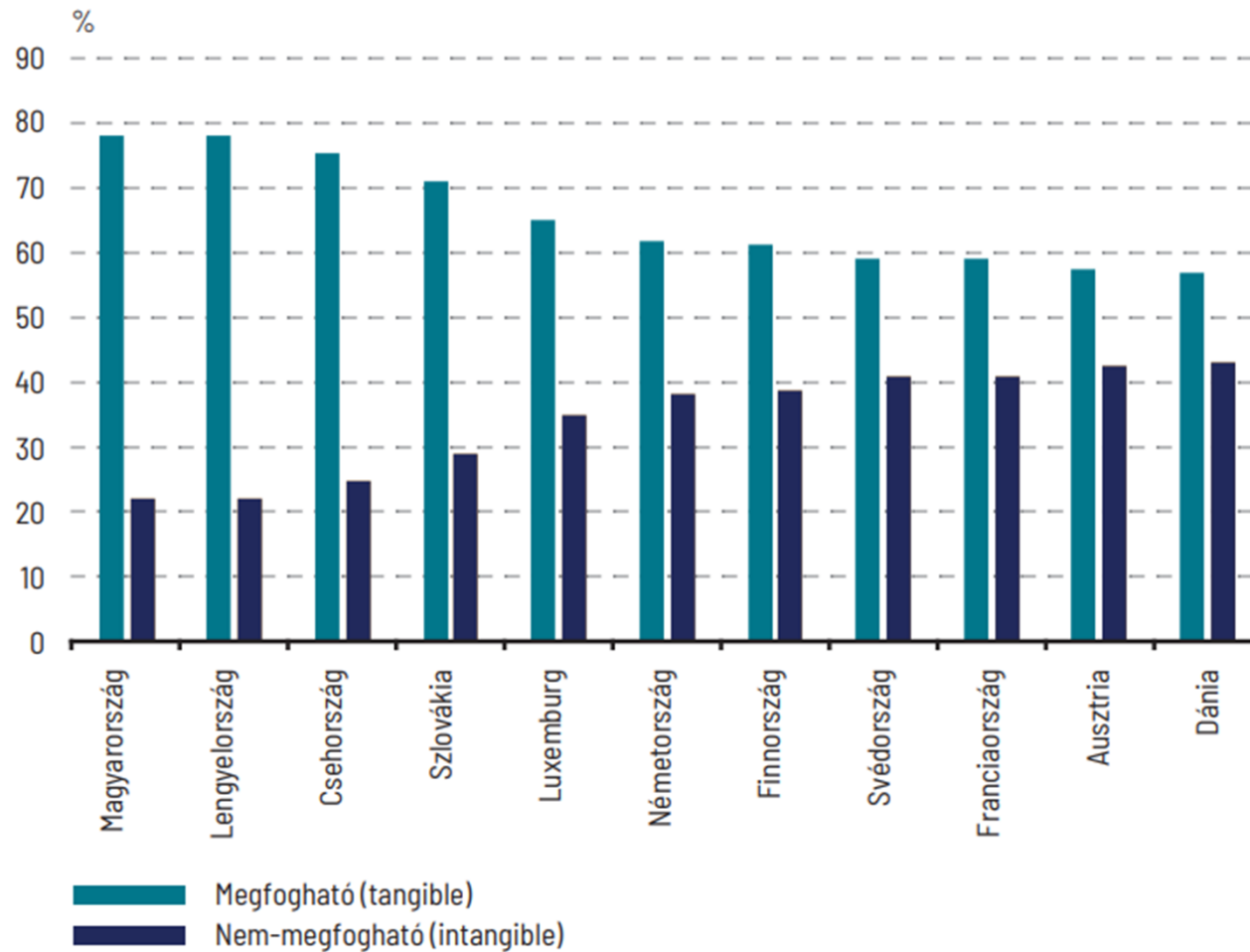
Néhány tipikus probléma

- 1. Ha valaki infarktust kap, ezért kezelni kell, az növeli az egészségügyi szektor kibocsátását.**
- 2. Ha egy olajszállító hajóból olaj kerül a tengerbe, amit ki kell tisztítani, az növeli a GDP-t.**
- 3. Ha valaki úgy dönt, hogy rövidebb ideig dolgozik, hogy több szabadideje legyen, és így javuljon az életminősége, az – a jövedelemcsökkenés miatt – csökkenti a GDP-t.**
- 4. Ha a háztartási alkalmazott, aki eddig pénzért takarított, feleségül megy a megbízójához, és ezentúl „ingyen” takarít, az csökkenti a GDP-t.**
- 5. A válás növeli a GDP-t a felmerülő ügyvédi költségek miatt.**

Alapvető gondok: miért lehet a GDP félrevezető?

- „Értéknek” mérheti azt is, ami - hosszútávon – társadalmi költség (szennyező beruházások)
- Komoly gazdasági értékeket nem mér (gyerek, magánszolgáltatás)
- Mennyiséget mér, minőségre érzéketlen (rossz minőségben végzett útépités: még növeli is a GDP-t!)
- Nem rendszerszemléletű (100 új gép tudás nélkül?)

A beruházások megoszlása (% , 2021)

Forrás: EIB (2020/2021)

- **A növekedést és nem a fejlődést méri (fizikai tőkefelhalmozás, humán tőke beruházás, ami költség)**
- **Rövidtávú szemlélet: milyen áron nő a gazdaság (eladósodás, hiánynövekedés, rossz gazdasági szerkezet)**
- **A fenntarthatóság ellen: (a túlfogyasztást – akkor is ha káros – pozitívan értékeli), körforgásos gazdaság, élelciklus hosszabbítás**
- **Társadalmi fenntarthatóság: egyenlőtlenségek**
- **Nem tud mit kezdeni az új „digitális” gazdasággal**

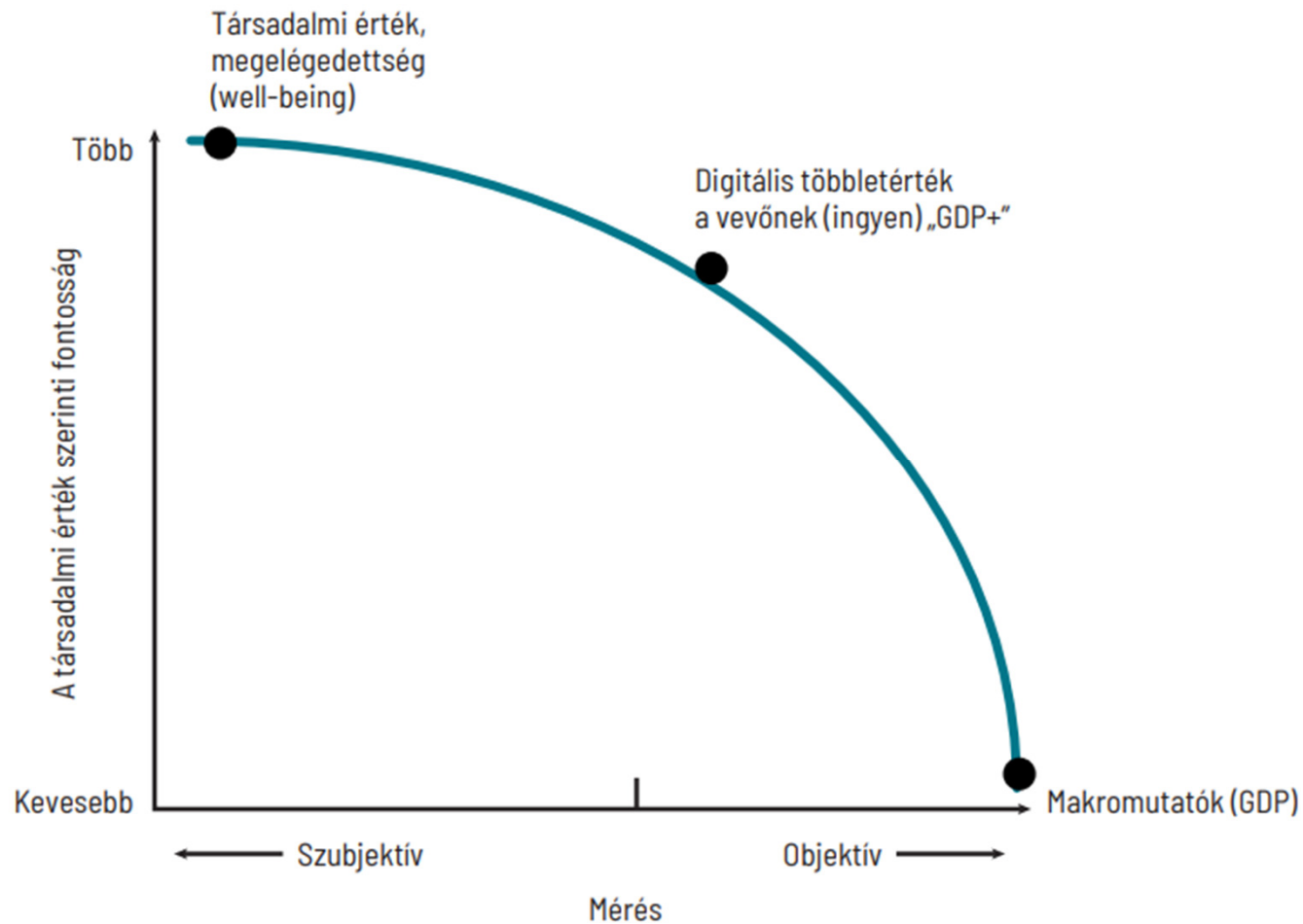

A „digitális” gazdaság kapcsán felmerülő néhány probléma

- **A globális cégek értékláncai, hol keletkezik az érték, hol jelenik meg valójában (transzfer árak)**
- **Online reklámok kereslet és értéknövelő hatásának valós számbavétele**
- **„Ingyenes” szolgáltatások (térkép, szótár, közösségi média, nyílt forráskódú ingyenes szoftverek)**
- **A platform gazdaság és a „sharing economy” értékteremtése, társadalmi jól-lét növelő hatások**

**A digitális gazdaság eredményeinek mérése
már vannak kezdeményezések.**

A digitális gazdaság mérése: „GDP-B”

Forrás: Brynjolfsson és Collis (2019)

Végül egy fontos megjegyzés:

Solow: „mindenhol látom a számítógépeket, kivéve a termelékenységi statisztikákban”

Ez igaz ma is. Digitalizáltabb gazdaság nagyobb lehet a „nem látható” termelékenység növekedés.

Összefoglalás

A GDP mutató továbbfejlesztésre szorul, mivel mára már:

- **alapvető módszertani és**
- **mérhetőségi problémái**

vannak. Ennek egyik oka a létrehozása óta lezajlott jelentős gazdasági és egyéb változások, beleértve a digitális gazdaság térnyerését is.

PRICE ≠ VALUE

Köszönöm szépen a figyelmet!